

Information till medlemmarna i Botaniska Sällskapet i Jönköping

Nr 3, augusti 2014

Vi fortsätter med information till medlemmarna, som komplement till verksamhetsberättelsen. För att kunna sända nyhetsbrevet elektroniskt och spara kostnader behöver vi din aktuella e-postadress, som kan sändas till lenper51@gmail.com.

Årsmötet den 19 februari

Martin Sjödahl omvaldes som ordförande. Nya ledamöter i styrelsen är Bodil Enander och Agneta Åsgrim Berlin. De ersatte Lena Dahlström och Britta Pilkvist som avgick ur styrelsen. Sekreterare är Magnus Thorell och vice ordförande Göte Bengtsson. Lennart Persson fortsätter som tidigare som kassaförvaltare. Marianne Rydén ingår också i styrelsen. En förteckning över styrelseledamöterna med adresser och telefonnummer finns på vår hemsida www.sbf.c.se/bsj.

Efter årsmötesförhandlingarna berättade Gösta Börjeson om en botanisk exkursion på Gotland i maj 2013. Med ett stort antal foton visades intressanta växtlokaler med såväl sällsynta som vanliga växter.

Nya medlemmar hittills år 2014

Vi hälsar följande nya medlemmar hjärtligt välkomna:

Ragnar Carlsson, Tenhult, Erik Bergman, Jönköping,
Karin Klasson, Jönköping, Mikael Wallin, Jönköping

Årets växt - slätterblomma

Årets växt är slätterblomma. I våra trakter finns den i kärrmarker och blommor i augusti. Lennart Persson och Göran Bladh har besökt lokaler och hittat den bl.a vid Västra Jära och Kåperyd. Har du sett slätterblomma så var noga med att rapportera den på Artportalen, www.artportalen.se.

Nytt i korthet

- Den 29 januari berättade Magnus Thorell om en exkursion till Norra Grekländs bergstrakter. 24 deltagare fick se bilder av områdets rika flora från så skilda miljöer som snötäckta bergstoppar, välbetade kalkberg och grekiska trädesåkrar.
- Lennart Persson representerade Sällskapet på Svenska Botaniska Föreningens årliga konferens i Uppsala i februari.
- Marianne Rydén har deltagit i en fenologiträff i Jönköping. Läs mer på; www.naturenskalender.se
- 1-3 juni hölls seminarium i Gränna och på Visingsö anordnat av Nordiskt nätverk för Trädgårdens Arkeologi och Arkeobotanik. Agneta Åsgrim Berlin deltog på mötet där arkeologer, trädgårdshistoriker och botaniker sammanstrålade.
- Margareta Edqvist höll föredrag för 35 av sällskapets medlemmar om Hotade och bevarandevärda växter den 9 april.

Aktuella växtfynd i Södra Vätterbygden

- Helen Bjurulf rapporterar att Gatmållan på Studiegatan på Torpa lever och ser spänstig ut.
- Vårflenört finns förutom i Jorstorp även i Älmeberg, Haurida-Vireda socken i Aneby. Lennart Persson har i år återfunnit tre ex.
- I Hultarpskärret i Skärstaddalen finns 100-150 plantor av kärrknipprot. Delar av styrelsen gjorde ett besök i juni. Även hartmanstarr och krusfrö hittades.
- I slutet av april hittade Martin Sjödahl blommande grådådra på en ny lokal i Jönköping. Lokalen är banvallen, södra sidan av rälsen vid MacDonalds vid Jordbron. Säkert 1000 exemplar längs 70 meter.
- Bokarv hittades på en ny lokal vid Brunstorp under vandringen i Huskvarnabergen 17 maj.

Foto över växtplats och närbild på grådådra i Jönköping.

Foto: Martin Sjödahl

Ny skötselplan för Bondbergets naturreservat på gång

Botaniska Sällskapet har lämnat synpunkter på länsstyrelsens förslag till ny skötselplan. Vi konstaterar att planen är ambitiös och att den tillgodoser kraven för friluftslivet och värnar den biologiska mångfalden.

Den tydliggör de höga naturvärden som finns på Bondberget.

*Lundvårlök finns rikligt vid Bondberget,
Foto: Martin Sjödahl*

Vi stöder inriktningen att värna äldre ekar och att styra trädslagsfördelningen mot ytterligare ökad andel lövträd.

Vi föreslår att behovet av att bevara och gynna förekomsten av några ovanliga kärlväxter anges tydligare i planen. Likaså bör det betonas tydligare att surdråg och naturliga bäckar i området ska bevaras i orört skick så långt möjligt, eftersom de är intressanta biotoper för både växter och djur.
/Styrelsen

Erik Leonard Ekman minne uppmärksammas

Efter fjolårets aktiviteter vet väl alla våra medlemmar vem Ekman var? Vi följde i år upp med att tillsammans med länsmuseum visa filmen "Erkänd men okänd" som handlar om Ekman, botanisten från Jönköping som under sjutton år utforskade floran i Karibien. Det kom 45 "biobesökare".

För att inte glöden och hettan i frågan om Erik Leonard Ekman ska slockna föreslog Marianne Rydén, och fick stöd i styrelsen, att namnsätta promenaden runt Rocksjön till Ekmanleden. Vi skrev till kommunen. Tyvärr var det inte möjligt eftersom sträckan redan heter Rocksjöpromenaden. Kommunen menar att man i samband med planarbete på Kålgården hoppas kunna finna en lämplig plats eller gata till minne av Erik Leonard Ekman framöver. I år är det 100 år sedan Ekman anlände till Kuba, det firas där!

Inte bara Ekman - vi har ju även Thunberg

Sällskapet Dvalin har skänkt kommunen ett träd som påminner Jönköpingsborna om stadens store son Carl Peter Thunberg. En *Magnolia obovata* står nu planterad i Rådhusparken – bakom busshållplatsen på Västra Storgatan – mycket lämpligt placerad, inte så långt från Stora Hotellet, där Thunbergs barndomshem en gång låg.

En invigningsceremoni hölls tisdagen den 10 juni. Vid trädet hölls ett anförande och det överlämnades i kommunens vård.

På Stora Hotellet överlämnades en tavla, ett porträtt av Thunberg att hängas upp i hotellets foajé. Hotelldirektören berättade om hotellet och som avslutning höll Peder Losten ett föredrag om Carl Peter Thunberg.

Sällskapet var inbjudet och representerades av Martin Sjödahl och Agneta Åsgrim Berlin.

Botaniska sällskapets styrelse har därefter erbjudit Stora Hotellet även ett porträtt av Ekman.

Floraväktarexkursion 3 maj - blommar, blommar inte?

Ja, det var frågan vi ställde oss, när vi, Bodil Enander, Gunnel Ström och jag, denna kyliga och blåsiga eftermiddag körde till lokalen för Adam och Eva, *Dactylorhiza sambucina*, i Kabbarp utanför Gränna. Först upptäckte vi en röd och gladdes åt den, sedan såg vi tio och ännu längre in på betesmarken kunde vi njuta av en praktfull blomning med hundratals röda och gula orkidéer. Uppskattningsvis var 75% i full blom, 20% i knopp och 5% överblommade. Vårens tidiga ankomst gjorde att redan den 3 maj räknade vi in 1108 plantor varav 593 röda och 515 gula. Färgformerna och deras intressanta fördelning och utbredning är ett genetiskt-ekologiskt problemkomplex, som ännu inte är löst. I facklitteraturen behandlas den gulvita formen som den typiska. I Kabbarp dominerade den röda varianten. Adam och Eva är en av de orkidéer, som är starkt beroende av och gynnas av tramp och betning.

Marken här i Kabbarp betas av nötboskap. /*Marianne Rydén*

Adam och Eva finns endast på några få lokaler i södra Vätterbygden.

Foto: *Gunnel Ström*

Kommentar: Adam och Eva är fridlyst liksom alla andra orkidéer. Det är förbjudet

1. att plocka, gräva upp eller på annat sätt ta bort eller skada exemplar av växten
2. ta bort eller skada frön eller andra delar

Sommarresa till Kinnekulle

Den 14 juni var det återigen dags för vår traditionella sommarresa. I år gick färden mot Västergötland och Kinnekulle. Vi var 26 stycken med på resan och väl i Västergötland anslöt ytterligare tre personer från Göteborg, med anknytning till Biologilärarnas förening, så bussen blev ”knökafull”.

Vårt första stopp blev på Österplana vall, en härlig plats med många botaniska upplevelser. Vi välkomnades av vår guide Ove Johansson och vi bjöds att sitta ner och ta vår förmiddagsfika i hans härliga trädgård, efter att fått se bland annat stenfrö som växte vid tomtgränsen.

Österplana vall är ett härligt område där Naturskyddsföreningen bland annat sköter två ängar med framgång. Där man får se ett överflöd av gullvivor, korskovall, Adam och Eva, svinrot, och Sankt Pers nycklar för att nämna några.

Vi fick två sköna timmar i solsken, med intressanta fynd, innan det var dags att ta oss till lunchstället ”På Klostret” där vi fick sätta oss vid dukade bord och äta god mat.

Efter lunch tog vår andra guide för dagen, Olof Jansson, vid och vi tog en busstur runt på ”Kullen”. Vi fick tips om Hjelmsäter, där över 1000 guckuskor kan blomma på en gång, tyvärr överblommade för året.

Vi fick se den ovanliga ormbunken uddbräken som växer nära Råbäcks herrgård. Turen på Kinnekulle avslutades med ett besök på Österplana hed där bland annat flugblomster, honungsblomster och kalknarven visade upp sig.

Som en extra härlig avslutning åkte vi in till Lidköping och Östra hamnen där det växer orkidéer. Det är troligt att det är Englandsnycklar. En DNA-undersökning om detta pågår just nu.

Klockan 18.30 kom vi åter nöjda och glada till Jönköping.

/Britta Pilkvist

*Englandsnycklar i Lidköping.
Foto: Britta Pilkvist*

Vårvandring i Dunkehalla den 23 april

35 personer mötte upp för vårvandringen i Dunkehallaravinen. Våren var tidig, blåsippona stod inte att finna, de var överblommade. Sammanlagt sågs dock många blommande vårörter som gullviva, gulsippa, vätteros och pestskräp.

Särskilt roligt var det att kunna se specialiteten söttörel som redan blommade fint.

Vårvandring lite från ovan. Medlemmarna tar sig upp i hålvägen vid Dunkehalla kyrkogård medan det pågår en utredning om det är skogsförgätmigej eller äkta förgätmigej som blommar här?

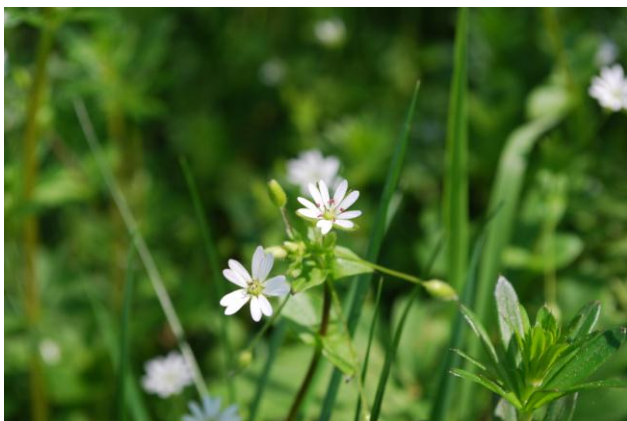
Foto: Martin Sjödahl.

Botanisk vandring i Huskvarnabergen 17 maj.

Vandringen startade i Brunstorps trädgård och gick sedan nedanför berget i en rik lund med alm, ask och ek och med nässelklocka, skogbingel, storrams m.m. Snart började klättringen i lundbranten och i en öppning med klippvegetation blev det en liten paus. Där växte bl.a. tjärblomster och rött oxbär. Längs stigen uppför branten beskådades både liljekonvalj och blommande vårärt. Kaffepaus uppe på Brunstorpsberget med mera klippvegetation med bl.a. sandmaskros. Den artbestämdes senare till Bårdmaskros, *Taraxacum limbatum*, av maskrosexperten Hans Rydberg.

Vid Vassarp passerades välbevarade betesmarker och gamla åkrar. Så småningom kom sällskapet till Ulvadalen med dess frodiga lundvegetation. Vid stigen växte på två platser dagens finaste fynd, nämligen bokarv.

/Magnus Thorell

Bokarv. Foto: Magnus Thorell

Bårdmaskros. Foto: Martin Sjödahl

Övriga exkursioner

Sällskapet har dessutom ordnat en utflykt till Hägna norr om Gränna den 4 juni under ledning av Tomas Fasth. Vi gick genom fina betesmarker med bl. a. på Adam och Eva. Vi tittade även på vårflenört på grannstället Jorstorp. Tack Tomas för en givande kväll.

Under de vilda blommornas dag den 15 juni, ordnades vandringar i Häggeberg (Magnus Thorell), Jönköpings stadspark (Marianne Rydén och Britta Pilkvist) och i Hovslätt (Helen Bjurulf). I år var vandringarna ganska välbesökta.

Redaktör för detta nummer: Martin Sjödahl

Till läsarna

Har Du synpunkter på vad som bör tas upp i våra kommande informationsblad och hur de bör utformas, så hör av dig till någon i styrelsen. Kom gärna med konkreta tips och skriv gärna själv små notiser som kan tas in i bladet.